

Sygn. akt: I C 917/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 lipca 2021 r.

Sąd Rejonowy w Chełmnie I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący:	sędzia Monika Mleczko-Pawlikowska
Protokolant:	sekr. sąd. Dominika Ritter

po rozpoznaniu w dniu 13 lipca 2021 r. w Chełmnie

na rozprawie

sprawy z powództwa małoletniej N. P. reprezentowanej przez przedstawicielkę ustawową F. P.

przeciwko (...) S.A. z siedzibą w W.

o zapłatę

I. Zasądza od pozwanego (...) S.A. z siedzibą w W. na rzecz powódki N. P. kwotę (...) zł (...)00/100 groszy) wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 22 października 2019 roku do dnia zapłaty,

II. Zasądza od pozwanego na rzecz powódki kwotę (...) zł ((...)68/100 groszy) tytułem zwrotu kosztów procesu.

III. Zwraca powódce ze Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Chełmnie kwotę (...) zł ((...) 32/100 groszy) tytułem niewykorzystanej zaliczki na wydatki.

Sędzia

M. P.

Sygn. akt I C 917/19

UZASADNIENIE

Małoletnia powódka F. P., reprezentowana przez profesjonalnego pełnomocnika, wniosła o zasądzenie od pozwanego (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. kwoty (...) tytułem zadośćuczynienia z tytułu zerwania więzi emocjonalnych i rodzinnych łączących powódkę ze zmarłą babcią B. W. oraz z tytułu rozstroju zdrowia psychicznego oraz cierpień jakich doznał i doznaje w związku z jej tragiczną śmiercią, wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty oraz kosztów procesu według norm przepisanych.

W uzasadnieniu pozwu pełnomocnik powoda wskazał, że w dniu (...) r. na trasie S5 Ś.-G. doszło do zdarzenia drogowego, w wyniku którego, w następstwie doznanych obrażeń zmarła pasażerka samochodu B. W.. Pojazd, którym kierował sprawca zdarzenia – D. M., w dacie wypadku objęty był ochroną ubezpieczeniową w zakresie obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych w pozwanym zakładzie ubezpieczeń. Powód pismem z dnia 5 lipca 2019 r. zgłosił stronie pozwanej roszczenie w kwocie 40 000 zł tytułem zadośćuczynienia.

Decyzją z dnia 17 lipca 2019r. pozwany odmówił wypłaty zadośćuczynienia, gdyż w jego opinii powódka nie doznała krzywdy w związku ze śmiercią B. W.. W dalszej części uzasadnienia pełnomocnik powoda przedstawił argumenty przemawiające za zasadnością pozwu, wskazując, iż powódka uznaje przyczynienie się poszkodowanej do powstania szkody na poziomie 40 %. (k. 1-8 akt).

W odpowiedzi na pozew pozwany (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W., reprezentowany przez profesjonalnego pełnomocnika wniósł o oddalenie powództwa i zasądzenie na swoją rzecz kosztów procesu według norm przepisanych.

W uzasadnieniu pisma pełnomocnik wskazał, iż w jego ocenie roszczenie powoda jest niezasadne. Powódki nie łączyła ze zmarłą formalna relacja rodzinna. Małoletnia powódka nie była wnuczką zmarłej, a jej pasierbicą. Zatem zmarła nie była babcią powódki pod względem formalnym. W dalszej części uzasadnienia pełnomocnik wskazał argumenty na poparcie swoich twierdzeń. Pozwany zakwestionował termin naliczania odsetek od daty wskazanej w pozwie stwierdzając, iż odsetki winny być przyznane od dnia wyrokowania, gdyż dopiero przeprowadzone w sprawie postępowanie dowodowe może spowodować, że roszczenia powoda zostaną wykazane (k. 58 - 59).

Sąd ustalił, co następuje:

W dniu 4 czerwca 2019 r. ok. godz. 3:10 w miejscowości G., na trasie S5 doszło do wypadku drogowego, w którym kierujący samochodem marki F. (...) o nr rej. (...), który nie miał aktualnych badań technicznych – D. M., nie posiadając wymaganych uprawnień do kierowania pojazdami, nieumyślnie naruszył zasady bezpieczeństwa w ruchu drogowym, w ten sposób, że nie zachował należytej ostrożności, nienależycie obserwując drogę, nie dostosowując prędkości do warunków atmosferycznych, nienależycie korygując tor ruchu pojazdu, spowodował nieumyślnie wypadek zjeżdżając z jezdni na prawe pobocze, uderzając w betonowy przepust i powodując wywrócenie pojazdu na dach. W wyniku zdarzenia, pasażerka pojazdu, B. W., doznała wielomiejscowych obrażeń ciała i poniosła śmierć na miejscu. Pokrzywdzona nie miała zapiętych pasów, bezpieczeństwa, przez co podczas wypadku wypadła z samochodu.

W związku ze zdarzeniem, Prokuratura Rejonowa w(...)przedstawiła D. M. zarzuty o czyn z art. 177 § 2 k.k.

Fakty bezsporne, a nadto dowód: notatka urzędowa – k. 13 akt, postanowienie o wszczęciu śledztwa – k. 14 akt, zarządzenie o powierzeniu śledztwa w całości – k. 15 akt, postanowienie o przedstawieniu zarzutów – k. 16 akt, odpis skrócony aktu zgonu B. W. – k. 12 akt.

Pojazd, którym kierował sprawca zdarzenia w dacie wypadku objęty był ochroną ubezpieczeniową w zakresie obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych w pozwanym zakładzie ubezpieczeń.

/Fakty bezsporne, a nadto dowód: pismo (...) z dnia 14 czerwca 2019 r. – k. 17 akt/

Poszkodowana pasażerka – B. W. była matką D. W. – ojczyzna małej powódki. B. W. dla małej powódki była babcią, tak ją traktowała. N. była najstarszą wnuczką B. W., w chwili jej śmierci miała 13 lat. Codziennie utrzymywały kontakty, mała powódka codziennie przychodziła do babci na obiady. Gdy mała powódka miała 6 miesięcy i jej matka wróciła do pracy, to B. W. zajmowała się nią po 8 godzin dziennie. Trwało to do 2 roku życia N.. Gdy N. poszła do przedszkola to babcia również pomagała w opiece nad nią: przyprowadzała i odprowadzała z przedszkola. Jak zachorowała to również babcia do niej przychodziła. Babcia pomagała jej odrabiać lekcje, uczyła gier, zabaw. Okazywały sobie uczucia, przytulały się N. spędzała święta z babcią.

/dowód: odpisy skrócone aktów urodzenia k. 10 – 11, przesłuchanie przedstawicielki ustawowej małej powódki k. 76 – 76v. akt./

Po śmierci babci N. zamknęła się w sobie, dużo płakała. Dowiedziała się w jaki sposób babcia zmarła, miała problemy ze snem. Z początku chodziła na cmentarz codziennie.

/dowód: przesłuchanie przedstawicielki ustawowej małej powódki k. 76 – 76v. akt./

N. nie zna swojego biologicznego ojca, nie wie o jego istnieniu. Od urodzenia wychowywał ją D. W., którego uznaje za ojca.

/dowód: opinia biegłego psychologa A. Ś. k. 86/

Śmierć B. W. nie wpłynęła negatywnie na codzienne funkcjonowanie małoletniej. Nie występowały u niej objawy psychosomatyczne. Obniżony nastrój, apatia, trudności ze snaniem trwały przez okres 2- 3 miesięcy po śmierci babci, po tym czasie samopoczucie uległo poprawie, co wskazuje na adaptacyjny przebieg żałoby. Obecnie małoletnia prawidłowo funkcjonuje w środowisku domowym i szkolnym. Małoletnia nie była i nie jest objęta pomocą psychiatryczną czy psychologiczną. N. brakuje babci, często ja wspomina, rozmawia o niej. Uważa, iż poradziła sobie ze śmiercią babci, swój stan psychiczny określa jako dobry. W sferze psychicznej powódki za ujemne następstwa śmierci B. W. należy uznać smutek, tęsknotę za babcią. Powódkę ze zmarłą łączyły bliskie, silne, pozytywne więzi emocjonalne, które uległy gwałtownemu zerwaniu w momencie wypadku z dnia 03.06.2019r. Babcia zajmowała ważne miejsce w życiu powódki, należała do grona najbliższych jej osób.

/dowód: opinia biegłego psychologa A. Ś. k. 86/

Przedstawicielka ustawowa małoletniej powódki działając przez profesjonalnego pełnomocnika, pismem z dnia 5 lipca 2019r. zgłosiła szkodę pozwanemu, domagając się zapłaty kwoty(...)zł tytułem zadośćuczynienia w związku ze śmiercią B. W.. Decyzją z dnia 17 lipca 2019r. pozwany odmówił wypłaty zadośćuczynienia.

/Fakty bezsporne, a nadto dowód: pismo z dnia 17 czerwca 2019 r. – k. 21 - 29 akt, pismo z dnia 17 lipca 2019 r. – k. 32 – 33 akt, akta szkody na płycie cd k. 62 akt/

Sąd zważył, co następuje:

Znaczna część stanu faktycznego sprawy była bezsporna. Okoliczności sporne natomiast, Sąd ustalił w oparciu o zaferowany przez strony materiał dowodowy, tj. opinie biegłego sądowego psychologa, przesłuchanie przedstawicielki ustawowej małoletniej powódki, dokumenty w tym akta szkodowe.

Sąd uznał za przekonywającą opinię biegłego sądowego z dziedziny psychologii A. Ś.. Biegła posiada wiedzę jak i doświadczenie potrzebne do sporządzenia tego rodzaju opinii. Opinia sporządzona została w sposób jasny i rzetelny. Opinia ta była wyczerpująca. Biegły w sposób obiektywny poczynił spostrzeżenia, co do kwestii będących ich przedmiotem i wskazał podstawę dokonanych przez siebie wniosków, przedstawiając ich szczegółową argumentację.

Sąd w pełni dał wiarę przesłuchaniu przedstawicielki ustawowej małoletniej powódki – F. P.. Jej zeznania były szczere i spójne, korespondowały z wnioskami zawartymi w opinii biegłego psychologa.

Sąd uznał za wiarygodne dokumenty zgromadzone w sprawie, albowiem nie były one kwestionowane przez strony, a ich autentyczność i zgodność z rzeczywistym stanem rzeczy nie budziła wątpliwości Sądu.

W niniejszej sprawie, małoletnia powódka domagała się zasądzenia na swoją rzecz kwoty (...) zł i wywodziła swoje roszczenie z art. 446 § 4 k.c. uznając jednocześnie ustalony przez pozwanego stopień przyczynienia się poszkodowanej do wystąpienia szkody na poziomie 40%. Strona pozwana twierdziła zaś, iż roszczenie powoda jest niezasadne, z uwagi na brak formalnej więzi łączącej powódkę ze zmarłą. Strony nie były zgodne także co do terminu początkowego naliczania odsetek (od dnia wniesienia pozwu według powoda, a od dnia ogłoszenia wyroku według pozwanego).

W ocenie Sądu powództwo zasługiwało na uwzględnienie w całości.

Odpowiedzialność cywilna kierowcy pojazdu nie była przedmiotem sporu. Sprawca wypadku, za którego odpowiedzialność ponosi pozwany ubezpieczyciel (art. 822 k.c. w zw. z art. 34 ust. 1 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych, (...) i (...)) – Dz. U. z 2019 r. poz. 2214 t.j.), dopuścił się nieumyślnego naruszenia zasad bezpieczeństwa w ruchu drogowym, doprowadzając do wypadku, w wyniku którego śmierć poniosła jadąca z nim pasażerka B. W..

W ocenie Sądu materialnoprawną podstawę zgłoszonego roszczenia stanowił przepis art. 446 § 4 k.c., zgodnie z którym Sąd może przyznać najbliższym członkom rodziny zmarłego odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę.

Uprawnienie przysługujące z tytułu zadośćuczynienia uregulowanego w art. 446 § 4 k.c. wynika z bezpośredniej krzywdy, która powstała wskutek śmierci osoby najbliższej. W związku z tym, legitymowany do wystąpienia z roszczeniem jest osobą poszkodowaną, pomimo braku bezpośredniego działania sprawcy przeciwko temu poszkodowanemu. Kompensacie podlega doznana krzywda, a więc w szczególności cierpienie, ból i poczucie osamotnienia po śmierci najbliższego członka rodziny.

Zdaniem Sądu, dyspozycja tego przepisu obejmuje nie tylko małżonka i dzieci zmarłego, ale także innych członków jego rodziny, a więc krewnych, powinowatych lub osoby niepowiązane formalnymi stosunkami prawnorodzinnymi (np. konkubenta, jego dziecko), jeżeli zmarły pozostawał z nimi faktycznie w szczególnej bliskości powodowanej bardzo silną więzią uczuciową (por. (...), (...) Zobowiązania..., s. 268). Sąd zauważył, że w piśmiennictwie przyjmuje się, iż do grona tego zalicza się osoby, których sytuacja życiowa kształtowała się w zależności od zmarłego oraz istniał faktyczny stosunek bliskości ze zmarłym. Również orzecznictwo Sądu Najwyższego stwierdza, że pokrewieństwo nie stanowi wyłącznego kryterium zaliczenia do najbliższych członków rodziny w rozumieniu art. 446 § 3 k.c. (wyrok z dnia 13 kwietnia 2005 r., sygn. akt (...), publ. (...)), wskazując, że w obowiązującym stanie prawnym, definiując pojęcie "rodziny" można użyć następujących kryteriów: pokrewieństwo, małżeństwo, przysposobienie, powinowactwo, rodzina zastępcza i pozostawanie we wspólnym gospodarstwie domowym. Można zatem zaakceptować definicję rodziny jako najmniejszej grupy społecznej, powiązanej poczuciem bliskości i wspólności, osobistej i gospodarczej, wynikającej nie tylko z pokrewieństwa. Sąd podziela w pełni pogląd wyrażony w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 27 czerwca 2014 r. (...), iż pojęcie najbliższych członków rodziny, jakim posłużył się ustawodawca w art. 446 § 4 KC ujmowane jest w judykaturze i piśmiennictwie szeroko. Obejmuje nie tylko rodziców i dzieci, ale też inne osoby, które z uwagi na konkretny układ stosunków faktycznych pozostawały w relacjach szczególnej bliskości, niezależnie od formalnej kolejności pokrewieństwa wynikającej z przepisów kodeksu rodzinnego i opiekuńczego. Aby więc ustalić, czy występujący o zadośćuczynienia jest najbliższym członkiem rodziny nieżyjącego sąd powinien sprawdzić, czy istniała dostatecznie mocna więź emocjonalna pomiędzy dochodzącym roszczenia a zmarłym.

W ocenie Sądu, w niniejszej sprawie – wbrew twierdzeniom pozwanego, małoletnia powódka wykazała, iż wskutek więzi łączącej ją z pokrzywdzoną, była ona dla niej osobą najbliższą. Zatem jest uprawniona do domagania się zadośćuczynienia z art. 446 § 4 k.c. Małoletnia powódka nie ma świadomości, iż matka jej ojczyzna nie jest jej biologiczną babcią, a jej ojczym nie jest jej biologicznym ojcem. Od urodzenia uważała zmarłą za swoją babcię. Pomiędzy zmarłą a N. istniała silna, kształtowana przez kilkanaście lat więź emocjonalna, która w zasadzie nie różniła się od więzi pomiędzy babcią a wnuczką. B. W. zajmowała się N. po skończeniu przez nią 6 miesięcy, aż do 2 roku życia. Powszechnie wiadomym jest, iż im wcześniej zostaje nawiązana więź między wnuczką a babcią, w szczególności, gdy babcia opiekuje się takim dzieckiem w jego dzieciństwie, tym ta więź jest silniejsza i trwalsza. W ocenie Sądu, w świetle ustaleń faktycznych, które potwierdziły silną, emocjonalną więź między powódką a zmarłą, nie ma znaczenia, iż nie łączą je „więzy krwi” i formalne pokrewieństwo. Nie zawsze formalne pokrewieństwo jest równoznaczne z silną więzią emocjonalną między najbliższymi członkami rodziny. Więzy emocjonalne nie rodzi się przez „więzy krwi”, a poprzez wzajemną troskę i uwagę, okazywanie pozytywnych uczuć, spędzanie ze sobą czasu i bliskość. Łączące powódkę ze zmarłą silne powiązania osobiste przemawiają za uznaniem powódki za osobę najbliższą w rozumieniu art. 446 § 4 k.c.

Zadośćuczynienie pieniężne ma na celu przede wszystkim złagodzenie cierpienia fizycznych (ból i inne dolegliwości) oraz cierpienia psychicznych (ujemne uczucia przeżywane w związku z cierpieniami fizycznymi lub następstwami uszkodzenia ciała albo rozstroju zdrowia). Obejmuje ono wszystkie cierpienia fizyczne i psychiczne, zarówno już doznane, jak i te, które zapewne wystąpią w przyszłości. Ma więc ono charakter całościowy i powinno stanowić rekompensatę pieniężną za całą doznaną krzywdę. Zadośćuczynienie ma charakter kompensacyjny i tym samym jego wysokość musi przedstawiać ekonomicznie odczuwalną wartość. Wysokość ta nie może być jednak nadmierna w stosunku do doznanej krzywdy, lecz utrzymana w rozsądnych granicach, odpowiadających aktualnym warunkom i

przeciętnej stopie życiowej społeczeństwa. Adekwatność zadośćuczynienia ma służyć złagodzeniu doznanej krzywdy, a jednocześnie nie być źródłem wzbogacenia. Z drugiej strony należy wskazać, że zadośćuczynienie nie może stanowić zapłaty symbolicznej. Treść art. 445 k.c. pozostawia – z woli ustawodawcy – swobodę sądowi orzekającemu w ustalaniu wysokości zadośćuczynienia i pozwala na uwzględnienie indywidualnych właściwości osoby uprawnionej.

Zgodnie z prezentowanym w orzecznictwie stanowiskiem na rozmiar krzywdy, o której mowa w art. 446 § 4 k.c., mają wpływ przede wszystkim: wstrząs psychiczny i cierpienia moralne wywołane śmiercią osoby bliskiej, poczucie osamotnienia i pustki po jej śmierci, rodzaj i intensywność więzi łączącej pokrzywdzonego ze zmarłą, rola w rodzinie pełniona przez osobę zmarłą, wystąpienie zaburzeń będących skutkiem śmierci osoby bliskiej, wiek pokrzywdzonego i jego zdolność do zaakceptowania nowej rzeczywistości oraz umiejętność odnalezienia się w niej (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 3 czerwca 2011 r., (...), (...) wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 marca 2014 r., sygn. akt (...), (...)).

Mając na uwadze powyższe, Sąd uznał, że dochodzona przez powódkę kwota 12 000 zł tytułem zadośćuczynienia spełni funkcję kompensacyjną i jest adekwatna do doznanej przez powódkę krzywdy. W ocenie Sądu nie ma wątpliwości, co do tego, że powódka w wyniku śmierci babci została pozbawiona najbliższej osoby, a tym samym szczególnej więzi emocjonalnej łączącej ją z babcią, co wywołało u niej krzywdę i cierpienie zasługujące na rekompensatę poprzez przyznanie stosownego zadośćuczynienia. Zdaniem Sądu kwotą odpowiednią byłaby kwota 20 000 zł. Kwota ta uwzględnia fakt, iż wprawdzie śmierć B. W. nie wpłynęła negatywnie na codziennie funkcjonowanie małoletniej, nie występowały u niej objawy psychosomatyczne, jednakże obniżony nastrój, apatia, trudności ze spaniem trwały przez okres 2- 3 miesięcy po śmierci babci. Po tym czasie samopoczucie uległo poprawie, co wskazuje na adaptacyjny przebieg żałoby. Mimo to, N. brakuje babci, często ja wspomina, rozmawia o niej. W sferze psychicznej powódki za ujemnymi następstwami śmierci B. W. był smutek, tęsknota za babcią. Sąd miał na uwadze bardzo silną więź łączącą powódkę ze zmarłą, fakt, iż straciła babcię w tragicznych okolicznościach (powódka wie jak zginęła babcia). Strata ta miała miejsce w chwili, gdy powódka miała 13 lat, a więc była nastolatką na progu okresu dojrzewania, gdy młodym człowiekiem targają emocje i uczucia, które nie zawsze rozumie i z którymi nie do końca sobie radzi. Utrata babci w tym wieku jest dotkliwsza, niż w wieku wczesnego dzieciństwa gdy dziecko nie wszystko jeszcze rozumie i nie będzie potem wszystkiego pamiętać, czy w wieku powyżej 20 lat gdy jego dojrzałość emocjonalna jest większa.

Przy ustalaniu wysokości zadośćuczynienia Sąd stosownie do treści art. 362 k.c. wziął pod uwagę przyczynienie się poszkodowanej do wypadku, którego wysokość nie była kwestionowana przez strony, tj. na poziomie 40 %. Zatem należna powódce kwota zadośćuczynienia, po uwzględnieniu stopnia przyczynienia się pokrzywdzonej winna wynosić (...)zł. (20 000 zł x 60 %)

Mając to na uwadze, na podstawie powyżej powołanych przepisów, sąd orzekł jak w pkt I sentencji wyroku.

Odnośnie żądania zasądzenia odsetek ustawowych należy podnieść, że należą się one zgodnie z art. 481§ 1 k.c. od dnia wymagalności roszczenia, z którego nadejściem dłużnik popada w opóźnienie. W przypadku ubezpieczyciela odpowiedzialności cywilnej wymagalność ta nadchodzi co do zasady w dniu następującym po okresie 30 dni od dnia złożenia przez poszkodowanego zawiadomienia o szkodzie, jakim to okresem dysponuje ubezpieczyciel w celu wypłaty odszkodowania (art. 14 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych, (...)). W niniejszej sprawie mając na uwadze fakt, że ostateczna decyzja pozwanego dotycząca przyznania świadczenia została wydana w dniu 17 lipca 2019 r. Sąd nie widział przeszkód, by zasądzić odsetki zgodnie z żądaniem pozwu, tj. od dnia jego wniesienia - dnia 22 października 2019 r. do dnia zapłaty, gdyż w chwili wniesienia pozwu roszczenie było już wymagalne (powódka domagała się zapłaty kwoty (...) zł tytułem zadośćuczynienia). Należy wskazać, iż pozwany wszelkie okoliczności stanowiące podstawę wypłaty świadczenia, a zatem i jego wysokość szkody, mógł ustalić już w toku postępowania likwidacyjnego.

O kosztach procesu Sąd orzekł jak w pkt III sentencji wyroku, na podstawie art. 98 kpc, zgodnie z zasadą odpowiedzialności strony za wynik procesu. Ponieważ powódka wygrała sprawę w całości, pozwany winien jej zwrócić całość poniesionych kosztów ((...) zł). Na koszty procesu powódki składały się następujące kwoty:(...)zł tytułem opłaty od pozwu, (...)zł tytułem wydatków związanych z opinią biegłej, (...) zł tytułem wynagrodzenia profesjonalnego pełnomocnika powódki i 17 zł tytułem opłaty skarbowej od dokumentu wykazującego udzielenie pełnomocnictwa.

W pkt IV sentencji wyroku Sąd, na podstawie art. 84 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. z 2020 r. poz. 755 t.j.) zwrócił powódce ze Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Chełmnie wniesioną przez nią i niewykorzystaną część zaliczki na poczet wydatków. (powódka uiściła kwotę (...), przyznano biegłej wynagrodzenie w kwocie (...) zł, zatem do zwrotu pozostawała kwota(...))

Sędzia

M. P.

ZARZĄDZENIE

1. (...)

2. (...), (...):

-(...),

3. (...)

C., (...).

Sędzia

M. P.